

ΚΩΣΤΑΣ ΣΠΑΝΟΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

Η ΜΝΕΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ ΣΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ ΕΚΛΟΓΗΣ ΕΠΙΣΚΟΠΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1647-1800

Η χρονική περίοδος, στην οποία θα παρουσιάσω τόν τίτλο του μητροπολίτη της Λάρισας (1647-1800) δέν καλύπτει ὅλη τήν περίοδο ὑπαρξης τῆς Μητρόπολῆς μας. Τό ἄρθρο μου ἀξιοποιεῖ τό περιεχόμενο τοῦ κώδικα τῆς Μητρόπολης¹, οἱ καταγραφές τοῦ ὁποῖου καλύπτουν τή χρονική περίοδο 1647-1868². Στά φύλλα τοῦ κώδικα αὐτοῦ εἶναι καταχωρισμένα ποι-κίλα ἔγγραφα καί ἀνάμεσά τους πολλά ὑπομνήματα ἐκλογῆς ἐπισκόπων τῆς μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας τοῦ Λαρίσης. Στά ὑπομνήματα αὐτά, ὁ μητροπολίτης τῆς Λάρισας ἀναφέρεται ὡς ὁ ἀρμόδιος γιά τήν ἐκλογή ἑνός ἐπισκόπου, προκειμένου νά πληρωθεῖ κάποια κενή ἐπισκοπική θέση.

Παρατηρῶντας τά ὑπομνήματα διαπιστώνουμε ὅτι οἱ διάφοροι συντάκτες τους δέν ἀναφέρουν τόν μητροπολίτη μέ τόν ἴδιο πάντα τίτλο. Ἀπό τά 62 ὑπομνήματα τῆς ὑπό μελέτη περιόδου, σέ περισσότερα ἀπό τά μισά (33) ὁ μητροπολίτης ἀναφέρεται ὡς «ὑπέρτιμος καί ἔξαρχος Δευτέρας Θεσσαλίας καί πάσης Ἑλλάδος», ὅπως ἦταν ὁ πλήρης τίτλος του. Πρόκειται γιά τά ὑπ' ἀριθ. 3, 7, 9, 21-28, 30-33, 36, 38- 43, 46, 47, 49, 50, 52, 54, 56-59 καί 62. Σέ δύο ἀπό αὐτά, τά ὑπ' ἀριθ. 24 (1686) καί 25 (1687), ἐπί Μακαρίου, ἀναφέρεται ὡς «Λαρίσης καί Τρίκκης», ἐπειδή, προφανῶς, ἡ ἔδρα τοῦ μητροπολίτη ἦταν στά Τρίκαλα ἤδη ἀπό τό 1318, καί σέ ἕνα, τό ὑπ' ἀριθ. 56, ἀναφέρεται καί ὡς «πανιερώτατος καί θεοπρόβλητος».

¹ Πρόκειται γιά τόν κώδικα 1472 τῆς ΕΒΕ.

² Πολλά ὑπομνήματα τοῦ κώδικα αὐτοῦ ἔχουν δημοσιευθεῖ στους τόμους τοῦ *Θεσσαλικῶ Ἡμερολογίου*. Ἐδῶ παραπέμπουμε μόνο σπίν ἐκδοσι ὁλόκληρου τοῦ κώδικα. Βλ. Δημήτριος Γ. Καλούςιος, *Ὁ κώδικας τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης ΕΒΕ 1472: 1647-1868*, Λάρισα 2009 (ὡς 4ο παράρτημα τοῦ *Θεσσαλικῶ Ἡμερολογίου*).

Σέ 13 ύπομνήματα ό μπτροπολίτης άναφέρεται μόνο ώς «πανιερώτατος και λογιώτατος». Πρόκειται για τά ύπ' άριθ. 1, 2, 4, 17-20, 29, 34, 35, 51, 53 και 55. Σέ ένα από αυτά, τό ύπ' άριθ. 18 (1673), επί Ίακώβου, ό μπτροπολίτης αναφέρεται ώς «Λαρίσσης και Τρίκιης». Στο ύπ' άριθ. 37 αναφέρεται ώς «πανιερώτατος και σεβασμιώτατος αυθέντης και δεσπότης».

Σέ 15 ύπομνήματα ό μπτροπολίτης αναφέρεται άπλως ώς «πανιερώτατος». Πρόκειται για τά ύπ' άριθ. 5, 6, 8, 10-16, 44, 45, 48, 60 και 61.

Τέλος, σέ δύο ύπομνήματα, τά ύπ' άριθ. 34 και 37, ό μπτροπολίτης αναφέρεται ώς «πανιερώτατος και σεβασμιώτατος».

Για τίν άκριβή είκόνα τών όσων αναφέρονται, παραθέτω άμέσως παρακάτω, άποσπάσματα τών 62 ύπομνημάτων, όπου γίνεται μνεία του μπτροπολίτη τής Λάρισας³.

1) Στο ύπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Ζητουνίου (Λαμίας) Γρηγορίου (Μάρτιος 1647), αναφέρεται ότι «ό πανιερώτατος και λογιώτατος αυθέντης και δεσπότης, μπτροπολίτης Λαρίσσης, κύριος Παΐσιος» φρόντισε για τίν έκλογή του⁴.

2) Στο ύπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Ανθήμου (1647), αναφέρεται ότι ή έκλογή του έγινε «προστάξει του πανιερωτάτου και λογιωτάτου αυθεντός και δεσπότη, μπτροπολίτου Λαρίσσης κυρίου κυρίου Παΐσιου»⁵.

3) Στο ύπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Ραδοβισδίου Μωυσέως (1647), αναφέρεται ότι «ό πανιερώτατος αυθέντης και δεσπότης τής άγνωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης, υπέρτιμος και έξαρχος Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Έλλάδος κυρός Παΐσιος» φρόντισε για τίν έκλογή του⁶.

4) Στο ύπόμνημα έκλογής του επισκόπου τής Λιτζάς και Άγράφων Ανθήμου (1647), αναφέρεται ότι «ό πανιερώτατος και λογιώτατος αυθέντης και δεσπότης, μπτροπολίτης Λαρίσσης κύριος Παΐσιος» φρόντισε για τίν έκλογή του⁷.

5) Στο ύπόμνημα έκλογής του επισκόπου τής Σκιάθου και Σκοπέλου Ίωσήφ (Ιανουάριος 1648) αναφέρεται ότι ή έκλογή του έγινε μέ τί φροντίδα του «πανιε-

³ Εκτός από τόν κώδικα τής Μπτροπόλεως Λαρίσης, ύπομνήματα επισκόπων ύπάρχουν και στον κώδικα τής Τρίκιης (ΕΒΕ, 1471), τόν όποίο δημοσίευσε ό Δημήτριος Γ. Καλούσιος, σέ 5 συνέχειες στο *Θεσσαλικό Ημερολόγιο* [τόμοι 48 (2005)-52 (2007)].

⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 196-197.

⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 194-195.

⁶ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 195.

⁷ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 196.

ρωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη, μητροπολίτου Λαρίσσης κυροῦ Παΐσιου»⁸.

6) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Καλλίστου (1648) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη, μητροπολίτου Λαρίσσης κυροῦ Παΐσιου»⁹.

7) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Δημητριάδος Τιμοθέου (15.4.1651) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε μέ τῆ φροντίδα «τοῦ πανιερωτάτου ἀφέντου καὶ δεσπότη τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Παΐσιου»¹⁰.

8) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Λοιδωρικίου Συμεῶνος (1652) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης, καὶ αὐθεντός κυρίου Παΐσιου»¹¹.

9) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λιτῆς καὶ Ἀγρῶν Ἰακώβου (Νοέμβριος 1657) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Παΐσιου»¹².

10) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Δαβίδ (8.4.1659), ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης Διονυσίου»¹³.

11) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουνίου Νεοφύτου (7.4.1659), ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης Διονυσίου»¹⁴.

12) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Θαυμακοῦ (Δομοκοῦ) Συμεῶνος (1659), ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης κυροῦ Διονυσίου»¹⁵.

13) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Θαυμακοῦ Ἰωάσαφ (1663), ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προστάξει τοῦ πανιερωτάτου μητροπολί-

---

⁸ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 183.

⁹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 182.

¹⁰ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 183-184.

¹¹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 183-184.

¹² Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 16.

¹³ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 18.

¹⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 17.

¹⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 184-185.

του Λαρίσσης κυρίου Διονυσίου»¹⁶.

14) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Παγκρατίου (Οκτώβριος 1663), αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προτροπή του πανιερωτάτου (...) μητροπολίτου αγίου Λαρίσσης Διονυσίου»¹⁷.

15) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Παγκρατίου Β΄ (1668) αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προστάξει του πανιερωτάτου μητροπολίτου ήμων Λαρίσσης κυρίου Διονυσίου»¹⁸.

16) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Ραδοβισδίου Καλλινίκου (Δεκέμβριος 1669) αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προστάξει του πανιερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης κυρού Διονυσίου»¹⁹.

17) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου της Σκιάθου και Σκοπέλου Ίωάσαφ (9.8.1671) αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου και λογιωτάτου ήμων αυθεντός και δεσπότης της άγιωτάτης μητροπόλεως»²⁰.

18) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Γερμανού (21.3.1673) αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου και λογιωτάτου (...) μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης και Τρίκκης, κυρίου, κυρίου Ίακώβου»²¹.

19) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Γαρδικίου Ανθίμου (14.3.1674) αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου και λογιωτάτου (...) δεσπότης της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης»²².

20) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Ζητουνίου Μελετίου (Μάρτιος 1674), αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου και λογιωτάτου (...) ήμων αυθεντός και δεσπότης της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης»²³.

21) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Μητροφάνη (9.1.1681) αναφέρεται ότι η έκλογή του έγινε «προτροπή και άδεια του πανιε-

---

¹⁶ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 19.

¹⁷ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 20-21.

¹⁸ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 22.

¹⁹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 23.

²⁰ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 24.

²¹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 25.

²² Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 26.

²³ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 27.

ροτάτου (...) μητροπολίτου Λαρίσσης υπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Μακαρίου»²⁴.

22) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Ἀρσενίου (24.3.1681) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προσταγῆ καί ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου καί λογιωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης κυρίου κυρίου Μακαρίου, υπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος»²⁵.

23) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Θαυμακοῦ (Δομοκοῦ) Ἀνθίμου (1683) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προσταγῆ καί ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου καί λογιωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης κυρίου κυρίου Μακαρίου, υπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος»²⁶.

24) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Γαρδικίου Φιλοθέου (Ἰανουάριος 1686) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προσταγῆ καί ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης καί Τρίκκης, υπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος κυρίου κυρίου Μακαρίου»²⁷.

25) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῶν Σταγῶν Ἀρσενίου (Ἀπρίλιος 1687) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προσταγῆ καί ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης καί Τρίκκης, υπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος κυρίου Μακαρίου»²⁸.

26) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Δημητριάδας Καλλινίκου (13.10.1688) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προτροπῆ καί ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος κυρίου κυρίου Μακαρίου»²⁹.

27) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουνίου Ἱερεμία (19.1.1689) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προσταγῆ καί ἀδεία τοῦ πανιε-

---

²⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 28.

²⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 28-29.

²⁶ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 29.

²⁷ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 30.

²⁸ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 32.

²⁹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 32-33.

ρωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου κυρίου κύρ Παρθενίου»³⁰.

28) Στό ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λιτζᾶς καὶ Ἀγραφῶν Γρηγορίου (17.1.1690) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προτροπῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος»³¹.

29) Στό ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λιτζᾶς καὶ Ἀγραφῶν Διονυσίου (1.8.1693) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προτροπῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη (...) τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης»³².

30) Στό ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουνίου Φιλοθέου Β΄ (25.10.1698) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προσταγῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου (...) μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου κυρίου Παρθενίου»³³.

31) Στό ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Σκιάθου καὶ Σκοπέλου Κλίμεντος (3.2.1700) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προτροπῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐθέντος καὶ δεσπότη τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου Παρθενίου»³⁴.

32) Στό ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Σεραφεῖμ (Μάρτιος 1705) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προτροπῆ καὶ ἀδεία (...) τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη καὶ γέροντος μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Θετταλίας Δευτέρας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Παρθενίου»³⁵.

33) Στό ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Λοιδωρικίου Νεοφύτου (24.12.1706) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή του ἔγινε «προτροπῆ καὶ ἀδεία (...) τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη καὶ γέροντος μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Θετ-

³⁰ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 33-34.

³¹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 34-35.

³² Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 36-37.

³³ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 38.

³⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 42.

³⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 43.

ταλίας Δευτέρας και πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Παρθενίου»³⁶.

34) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Γαρδικίου Παγκρατίου (Σεπτέμβριος 1707) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογὴ του ἔγινε μέ τί φροντίδα «κατά χρέος τοῦ πανιερωτάτου καί σεβασμιωτάτου λογιωτάτου αὐθέντου καί δεσπότης μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, κυρίου κυρίου Παρθενίου»³⁷.

35) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουίνου Νικηφόρου (Ιούλιος 1710) ἀναφέρεται ὅτι γιά τήν ἐκλογὴ του «φροντίδα κατεβάλλετο ὁ πανιερώτατος καί λογιώτατος ἡμῶν αὐθέντης καί δεσπότης καί μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, κύριος κύριος Παρθένιος»³⁸.

36) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουίνου Ἰωαννικίου (Μάρτιος 1716) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογὴ του ἔγινε ἀπό τοὺς ὑποκειμένους στόν «πανιερώτατον καί λογιώτατον αὐθέντη καί δεσπότη καί γέροντα μητροπολίτη τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Παρθενίου»³⁹.

37) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουίνου Γερασίμου (24.12.1716) ἀναφέρεται ὅτι «φροντίδα διά σπουδὴν κατεβάλλετο, ὁ πανιερώτατος καί σεβασμιώτατος αὐθέντης καί δεσπότης, μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, κύριος κύριος Παρθένιος»⁴⁰.

38) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Παρθενίου (16.12.1720) ἀναφέρεται ὅτι «φροντίδα κατεβάλλετο, ὁ πανιερώτατος καί λογιώτατος αὐθέντης καί δεσπότης, μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμος καί ἐξαρχος Δευτέρας Θετταλίας καί πάσης Ἑλλάδος, κύριος κύριος Γαβριήλ»⁴¹.

39) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουίνου Ἀνθίμου (21.12.1720) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἔγινε «προσταγῆ καί ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου, καί δεσπότης, μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καί ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας, καί πάσης Ἑλλάδος κυρίου κυρίου Γαβριήλ»⁴².

---

³⁶ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 43-44.

³⁷ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 44-45.

³⁸ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 45-46.

³⁹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 46.

⁴⁰ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 47.

⁴¹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 48.

⁴² Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 49.

40) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Θουμακοῦ Διονυσίου (21.10.1727) αναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προσταγῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότης μπτροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Γαβριήλ»⁴³.

41) Στο υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Σκιάθου καὶ Σκοπέλου Διονυσίου (Ἰανουάριος 1732) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προσταγῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου καὶ λογιωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότης μπτροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Γαβριήλ»⁴⁴.

42) Στο υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Ἄνανια (8.9.1738) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προσταγῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότης μπτροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Ἰακώβου»⁴⁵.

43) Στο υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Λιτζᾶς καὶ Ἀγράφων Κωνσταντίου (2.2.1739) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προσταγῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότης μπτροπολίτου, τῆς ἀγιωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Ἰακώβου»⁴⁶.

44) Στο υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῆς Τρίκκης Κωνσταντίου (5.4.1739) ἀναφέρεται ὅτι «ὁ πανιερωτάτος δεσπότης μπτροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης κύριος Ἰάκωβος, πατριαρχικῆ καὶ συνοδικῆ ἀδεία, καὶ ἀποφάσει (...) ἔκρινεν εὐλογον εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν μετενεγκεῖν τὴν πολιτείαν Τρίκκην» καὶ ἡ ἐκλογή του ἔγινε «ἀδεία καὶ προτροπῆ τῆς πανιερωτάτης» του⁴⁷.

45) Στο υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου των Σταγῶν Φιλοθέου (5.9.1749) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προτροπῆ καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου δεσπότης μπτροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μπτροπόλεως Λαρίσσης, κυρίου κυρίου Ἰακώβου»⁴⁸.

46) Στο υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Γαρδικίου Ἄνανια

⁴³ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 50.

⁴⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 50-51.

⁴⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 51.

⁴⁶ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 52-53.

⁴⁷ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 53-54.

⁴⁸ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 54-55.

(29.12.1751) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου αυθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμου και έξάρχου Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Ελλάδος, κυρίου κυρίου Μελετίου»⁴⁹.

47) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Ζητουίνου Μακαρίου (12.6.1752) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου αυθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμου και έξάρχου Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Ελλάδος, κυρίου κυρίου Μελετίου»⁵⁰.

48) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Θεοδοσίου (14.3.1758) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προστάξει και άδεια του πανιερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης κυρίου Μελετίου»⁵¹.

49) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου της Τρίκκης Άμβροσίου (2.4.1764) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου αυθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμου και έξάρχου Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Ελλάδος, κυρίου κυρίου Μελετίου»⁵².

50) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου της Λιτζάς και Αγράφων Διονυσίου (28.10.1766) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου αυθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμου και έξάρχου Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Ελλάδος, κυρίου Μελετίου»⁵³.

51) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Ζητουίνου Άμβροσίου (12.4.1771) αναφέρεται ότι «φροντίδα κατεβάλλετο ό πανιερωτάτος, και λογώτατος αυθέντης και δεσπότης, μητροπολίτης της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, κύριος κύριος Μελέτιος»⁵⁴.

52) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Θαυμακοῦ Κυρίλλου (14.10.1773) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου, και λογωτάτου δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως

---

⁴⁹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 55-56.

⁵⁰ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 56.

⁵¹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 15.

⁵² Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 56.

⁵³ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 59.

⁵⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ό.π., σ. 60.

Λαρίσσης, υπερέτιμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Μελετίου»⁵⁵.

53) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Θαυμακοῦ Εὐγενίου (5.4.1777) ἀναφέρεται ὅτι «φροντίδα κατεβάλλετο ὁ πανιερώτατος καὶ λογιώτατος αὐθέντης καὶ δεσπότης, μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, κύριος κύριος Μελέτιος (...)» καὶ «τῆ ἀδεία αὐτοῦ» ἔγινε ἡ ἐκλογή⁵⁶.

54) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Παΐσιου (10.3.1778) ἀναφέρεται ὅτι «φροντίδα κατεβάλλετο ὁ πανιερώτατος καὶ λογιώτατος αὐθέντης καὶ δεσπότης, μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμος καὶ ἔξαρχος Δευτέρας Θετταλίας, καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριος κύριος Μελέτιος (...)» καὶ «τῆ ἀδεία αὐτοῦ» ἔγινε ἡ ἐκλογή⁵⁷.

55) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Γαρδικίου Παΐσιου (7.5.1783) ἀναφέρεται ὅτι «φροντίδα κατεβάλλετο ὁ πανιερώτατος καὶ λογιώτατος αὐθέντης καὶ δεσπότης, μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης κύριος κύριος Μελέτιος (...)», γιά τίν ἐκλογή του⁵⁸.

56) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ραδοβισδίου Παρθενίου (5.8.1783) ἀναφέρεται ὅτι «φροντίδα κατεβάλλετο ὁ πανιερώτατος καὶ θεοσρόβλητος αὐθέντης καὶ δεσπότης, μητροπολίτης τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμος καὶ ἔξαρχος Δευτέρας Θετταλίας, καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριος κύριος Μελέτιος (...)» καὶ «τῆ ἀδεία αὐτοῦ» ἔγινε ἡ ἐκλογή⁵⁹.

57) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τῶν Σταγῶν Παΐσιου (11.5.1784) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προτροπή καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη, μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου κυρίου Μελετίου»⁶⁰.

58) Στό υπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Ζητουνίου Ἀνθίμου (1.7.1786) ἀναφέρεται ὅτι ἡ ἐκλογή ἔγινε «προτροπή καὶ ἀδεία τοῦ πανιερωτάτου αὐθέντου καὶ δεσπότη, μητροπολίτου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, υπερέτιμου καὶ ἐξάρχου Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος, κυρίου Μελετίου»⁶¹.

⁵⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 60-61.

⁵⁶ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 61-62.

⁵⁷ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 62.

⁵⁸ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 65.

⁵⁹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 65-66.

⁶⁰ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 66-67.

⁶¹ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 67-68.

59) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου του Λοιδωρικού Διονυσίου (1.6.1793) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου αθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσης, υπερτίμου και έξάρχου Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Ελλάδος, κυρίου Διονυσίου»⁶².

60) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου της Λιτζᾶς και Ἀγράφων Δοσιθέου (16.7.1793) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου αθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσης κυρίου κυρίου Διονυσίου»⁶³.

61) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου της Τρίκκης Γαβριήλ (6.6.1796) αναφέρεται ότι η έκλογή έγινε «προτροπή και άδεια του πανιερωτάτου δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσης, κυρίου κυρίου Διονυσίου»⁶⁴.

62) Στο υπόμνημα έκλογής του επισκόπου της Περιστερᾶς Παΐσιου (26.7.1800) αναφέρεται ότι «ἐπειδή του πανιερωτάτου και σεβασμιωτάτου αθέντου και δεσπότη, μητροπολίτου της άγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσης, υπερτίμου και έξάρχου Δευτέρας Θετταλίας και πάσης Ελλάδος, κυρίου κυρίου Διονυσίου, ἔδοξε (...) χειροτονῆσαι ἐπί ψιλῷ ὀνόματι ἐπίσκοπον της πάλαι ποτέ διαλαμφάσης ἐπισκοπῆς Περιστερᾶς (...) ἐπιταγῆ της αὐτοῦ πανσεβάστου πανιερότπου» έγινε η έκλογή του Παΐσιου⁶⁵.

---

⁶² Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 69.

⁶³ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 71-72.

⁶⁴ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 110-111.

⁶⁵ Δημήτριος Γ. Καλούσιος, ὁ.π., σ. 112-113.